

ROMÂNIA

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI
CABINETUL MINISTRULUI

Str. Gen. Berthelot Nr. 28-30, sector 1, București

Tel. : +(40 1) 3133315; fax: 3124719

ORDIN

cu privire la aprobarea **Programei de curs opțional**

CULTURĂ ȘI TRADIȚII AROMÂNE,

pentru clasele învățământului primar, gimnazial, liceal

În conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicate, cu modificările și completările ulterioare;

În temeiul Hotărârii Guvernului României nr. 366/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului,

Ministrul Educației, Cercetării și Tineretului
emite prezentul ordin:

Art.1. Se aprobă programa de curs opțional ***CULTURĂ ȘI TRADIȚII AROMÂNE,*** pentru clasele învățământului primar, gimnazial, liceal.

Programa se află în anexă, care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art.2. Direcția Generală Management Învățământ Preuniversitar, Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților și Relația cu Parlamentul, Direcția Generală Management Resurse Umane, inspectorate școlare și unități de învățământ duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

MINISTRU,

Cristian Mihai Adomniței

București

Nr. 1513

Data 13.07.2007

CULTURĂ ȘI TRADIȚII AROMÂNE

Clasele: a VII-a – a VIII-a

Durata: 2 ani

Numă de ore / săptămână: 1 oră

Număr total de ore: 72 de ore (clasa a VII-a – 36 de ore; clasa a VIII-a – 36 de ore)

ARGUMENT

Patrimoniul cultural al aromânilor cuprinde o bogată literatură folclorică și o remarcabilă literatură cultă, din păcate prea puțin cunoscută și studiată.

Prezentul opțional se dorește a fi o pledoarie necesară pentru cunoașterea și valorificarea creațiilor folclorice într-un sistem organizat de învățare, susținut de bogăția și diversitatea acestor „surse nesecate”, care să constituie pentru generațiile prezente și viitoare repere morale de înaltă valoare.

Constantin Noica subliniază faptul că *„experiența noastră spirituală ar putea nu numai să ne învețe cum să fim noi înșine întru lumea de astăzi, dar și cum să fim de folos unei astfel de lumi înnoitoare”* (Constantin Noica, **Sentimentul românesc al ființei**, Edit. Humanitas, 1996, p. 9). Nu ne putem integra în marea familie euroatlantică, fără a putea prezenta ceea ce îi definește pe aromâni.

Cursul opțional își propune să stabilească temele și motivele populare care au stat la baza creațiilor culte, lirice și epice, studiate de elevi la clasă, în gimnaziu.

Prin cunoașterea și valorificarea speciilor literare mai sus menționate, se urmărește aducerea, cât mai aproape de elevi, a glasului înaintașilor, care și-au exprimat trăirile și năzuințele în creații orale de o neasemuită frumusețe.

Pe lângă genurile și speciile aparținând literaturii populare și culte, elevii vor cunoaște creațiile marilor poeți aromâni, tradițiile legate de naștere, de nuntă și obiceiurile specifice sărbătorilor de Paște și Crăciun.

Orele vor contribui la îmbogățirea și nuanțarea vocabularului elevilor, la o mai bună înțelegere a unor fragmente din operele pe care le vor studia mai târziu, în clasele liceale.

Intenționăm prin acest demers să demonstrăm elevilor că în cultură nimic nu trebuie pierdut, totul trebuie transmis urmașilor, care să preia și să simtă frumosul de lângă ei și chiar să-l producă.

Notă

- Aspectele de ordin lingvistic cuprinse în curriculum vor respecta normele „**Dicționarului Aromân**” de acad. Matilda Caragiu Marioțeanu, Editura Enciclopedică, 1997.
- Obiectivele de referință și activitățile de învățare notate cu * se adaugă la clasa a VIII-a.

OBIECTIVE CADRU

- I. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral
- II. Dezvoltarea capacității de exprimare orală, realizată preponderent prin activități de descoperire a structurilor lingvistice
- III. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris
- IV. Dezvoltarea capacității de exprimare scrisă
- V. Dezvoltarea atitudinii de empatie culturală și interculturală
- VI. Dezvoltarea gustului estetic al elevilor

<i>Obiective de referință</i>	<i>Activități de învățare</i>
I. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral 1. să înțeleagă semnificația generală a mesajului oral, sesizând progresia și coerența ideilor exprimate;	<ul style="list-style-type: none">• Exerciții de identificare a cuvintelor cheie într-un mesaj oral;• <i>Exerciții de rezumare a unor mesaje orale*</i>• Exerciții de dezvoltare a unui enunț / cuvânt într-o secvență textuală orală;
II. Dezvoltarea capacității de exprimare orală 1. să-și adapteze vorbirea la situații speciale sau neprevăzute de dialog sau monolog; 2. să prezinte experiențe de familie privitoare la tradiții și obiceiuri; 3. să discute despre cauzele care duc la pierderea unor obiceiuri;	<ul style="list-style-type: none">• Exerciții de comunicare orală în contexte formale sau informale;• Exerciții de comunicare în grup;• Exerciții de exprimare a opiniilor;• <i>Exerciții de utilizare a elementelor nonverbale într-un</i>

	<i>dialog*</i> ;
III. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris 1. să recunoască modalități specifice de organizare a textului epic și procedee de expresivitate în textul liric;	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare a structurilor textelor epice și <i>lirice*</i> • Exerciții de discriminare a trăsăturilor specifice celor două genuri în textele literare studiate; • <i>Exerciții de identificare și de receptare a unor procedee de expresivitate artistică*</i>;
IV Dezvoltarea capacității de exprimare scrisă 1. să identifice valori etice și culturale într-un text, exprimându-și impresiile și preferințele; 2. să utilizeze în redactarea unui text propriu cunoștințele de morfologie, folosind adecvat semnele de ortografie și de punctuație; 3. să analizeze și să interpreteze texte literare care se referă la tradițiile aromâne;	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de analiză a elementelor etice și culturale descoperite într-un text, <i>de exprimare a propriei atitudini față de ele, într-un text argumentativ*</i>; • Exerciții de utilizare corectă a categoriilor morfologice studiate în redactarea unui text; • <i>Exerciții de realizare a expresivității cu ajutorul semnelor de punctuație*</i>; • Exerciții morfologice de exprimare scrisă corectă;
V. Dezvoltarea atitudinii de empatie culturală și interculturală 1. să identifice asemănări și deosebiri între tradiții și obiceiuri aromâne și cele românești*;	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Exerciții de identificare a diferențelor dintre obiceiurile tradiționale românești și aromâne*</i>; • <i>Exerciții de identificare a asemănărilor dintre obiceiurile tradiționale românești și aromâne*</i>;
VI. Dezvoltarea gustului estetic al elevilor 1. să sesizeze diferențele valorice între produsul artistic și nonartistic.	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare a figurilor de stil și de <i>explicare a semnificațiilor acestora în context*</i>; • Exerciții de ilustrare prin desen, grafică, pictură, colaje etc., a unor fragmente din textele studiate.

CONȚINUTURI

Unitățile de conținut tipărite cu * constituie noțiuni pentru clasa a VIII-a

Prezentare generală

I. Lectura

Textul

- Texte literare:
 - textul narativ;
 - textul liric*.

II. Practica rațională și funcțională a limbii

1. Comunicarea orală:

- adecvarea elementelor nonverbale la mesaj;
- adaptarea la particularitățile interlocutorului;
- exprimarea unui punct de vedere personal.

2. Comunicarea scrisă:

- exprimarea în scris a unui punct de vedere personal;
- comentarea unor secvențe din textele studiate;
- structurarea textului argumentativ*;
- scrierea după imaginație;
- tipuri de compoziții după texte literare.

III. Elemente de construcție a comunicării

Morfologie

1. Verbul - modurile, formele trecutului
 - valori stilistice ale verbului *
2. Substantivul - substantive compuse
 - cazurile substantivului*
3. Pronumele - nehotărât, relativ-interogativ
 - aplicații*
4. Numeralul - exerciții
5. Adjectivul - grade de comparație
 - valori stilistice*
6. Adverbul - adverbul relativ –interogativ
 - adverbul nehotărât*
7. Prepoziția - exerciții
8. Conjunția - exerciții
9. Interjecția - exerciții

IV. Tradiții și obiceiuri:

- nașterea;
- nunta;

- obiceiuri de Crăciun, Anul Nou și Paști;
- cântecul aromânesc; jocul.

Modalități de evaluare

- Realizarea de proiecte, portofolii
- Organizarea de concursuri literare
- Organizarea de spectacole artistice și expoziții

BIBLIOGRAFIE

1. Beza, Marcu, **Proză și puizii**, 1997
2. Fudulea, Cola, **Aeshtsã Armanj- Oaminj dit pirmiti**, 1998
3. Iorgoveanu-Dumitru, Chirața, **Antologie de poezie populară aromânâ**, Edit. „Minerva”, 1976
4. Murnu, George, **Bair di cântic armânescu**, 1989
5. Pamfile, Tudor, **Sărbătorile la români**, Edit. Saeculum, București, 1997
 - *** **Un veac de poezie aromâna**, Edit. „Cartea Românească”, 1985
 - *** **Antologie de lirică populară românească**, Edit. „Minerva”, București, 1980